

ÚČETNÍ UZÁVĚRKA A ZÁVĚRKA

Účetní uzávěrka

- její sestavení uzavírá účetní práce za určité období, ale ještě předtím se musí účetnictví uvést do stavu, aby účetní závěrka větrně zobrazovala stav majetku, zdrojů jeho krytí a výsledek hospodaření
- hlavní cíl uzávěrky je poskytnout komplexní informace o účetní jednotce vedení firmy, společníkům, státní správě, bankovním ústavům, věřitelům, burzám a veřejnosti
- účetní práce za celé účetní období vrcholí v každé účetní jednotce sestavením účetní závěrky, před sestavením účetní závěrky je však třeba k poslednímu dni účetního období uzavřít účetní knihy

Etapy účetní uzávěrky:

-> přípravné práce před účetní uzávěrkou

-> účetní uzávěrka – uzavření účtů převodem jejich zůstatků na dvojici tzv. uzávěrkových účtů (702 – konečný účet rozvázný, 710 – Účet zisků a ztrát)

-> účetní závěrka – sestavení účetních výkazů

Postup prací při uzavírání účetních knih lze rozdělit do dvou etap:

1) Přípravné práce

- a) inventarizace
- b) zaúčtování účetních operací na konci účetního období

jde o činnosti: inventarizace majetku a zásob, závěrečné operace u zásob, kontrola časového rozlišení nákladů a výnosů, zaúčtování dohadných položek, tvorba a zúčtování rezerv, zaúčtování kurzových rozdílů, odpis pohledávek a opravné položky k pohledávkám, kontrola správnosti účetních zápisů, uzávěrka účtů v hlavní knize

2) Účetní uzávěrka

- a) zjištění výsledku hospodaření před zdaněním
- b) výpočet základu daně z příjmů a zúčtování daňové povinnosti
- c) uzavření všech účtů, tj. zúčtování zůstatků všech výsledkových účtů na účet 710 – Účet zisků a ztrát, zúčtování zůstatků všech rozvahových účtů na účet 702 – Konečný účet rozvázný

Přípravné práce před účetní uzávěrkou

1) Inventarizace

- jako podklad o provedené inventarizaci je třeba mít inventarizační zápisy, které musí být podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace
- inventarizace se musí provádět dle ZoÚ u veškerého majetku a závazků, zůstatky příslušných rozvahových účtů je třeba doložit inventurními soupisy
- cílem inventarizace je:
  - kontrola věcné správnosti účetnictví (účetní jednotky inventarizací zjišťují skutečný stav veškerého majetku a závazků a ověřují, zda skutečný stav odpovídá stavu majetku a závazků v účetnictví)
  - kontrola reálnosti ocenění majetku a závazků (účetní jednotky musí brát v úvahu všechny předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky)
- **porovnání skutečného stavu majetku a závazků se stavem účetním**
  1. Skutečný stav je nižší než stav účetní
    - a) přirozený úbytek (jako běžná spotřeba)
    - b) manko (na účet 549 nebo 569)
  2. Skutečný stav je vyšší než stav účetní

Účtování:

1. Dlouhodobý majetek		
a) chybějící majetek odpisovaný - doúčtování ZC	549	07x, 08x
b) chybějící majetek neodpisovaný	549	03x
c) nově nalezený majetek odpisovaný	01x, 02x	07x, 08x
d) nově nalezený majetek neodpisovaný	03x	413
2.1 Zásoby nakupované (materiál, zboží)		
a) úbytek do výše norem přirozených úbytků	501, 504	112, 132
b) manko, škoda	549	112, 132
c) přebytek	112, 132	648, příp. 501, 504
2.2 Zásoby vlastní činnosti		
a) úbytek do výše norem přirozených úbytků	58x	12x
b) manko, škoda	549	12x
c) přebytek	12x	58x
3. Krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky		
a) manko, škoda	569	211, 213
b) přebytek	211, 213	668

- **porovnání účetní hodnoty majetku s hodnotou reálnou a zaúčtování případných rozdílů**
  - pokud je reálná hodnota majetku trvale nižší, účtuje se jako škoda (549/majetkový účet)
  - u dočasného snížení hodnoty majetku účtujeme pomocí opravných položek (559/09.,19.,29.,391)
  - u vybraných cenných papírů lze účetní hodnotu i navyšovat na úroveň hodnoty reálné, ale ne přes opravné položky (účty 251,253 proti 564 nebo 664; účet 257 proti 414)

2) Zaúčtování účetních operací na konci účetního období

- k získání věrného zobrazení hospodářské a finanční situace účetní jednotky je třeba:
  - do výsledku hospodaření promítnout dlouhodobě i krátkodobě existující rizika a možné ztráty ještě před jejich vznikem
  - náklady, výdaje, výnosy a příjmy přiřadit k tomu období, jehož se věcně a časově týkají
  - zaúčtovat účetní případy, které sice již nastaly, ale ještě k nim nejsou doklady
  - k tomuto účelu se provádí účtování účetních operací na konci účetního období, tzv. uzávěrkových operací, patří k nim zejména:

a) Závěrečné operace u zásob

- účetní operace na konci roku (společné pro způsob A i B):
  - proúčtování zásob na cestě, tzn. účetní jednotka má faktury, avšak zásoby do konce roku nedošly
  - proúčtování nevyfakturovaných dodávek u nakupovaných zásob v případech, kdy účetní jednotka převzala zásoby, ale dosud nemá faktury (účtování pomocí dohadných položek)
  - porovnání výsledků inventury zásob s účetním stavem (způsob A) nebo s operativní evidencí (způsob B)
  - u manka jeho porovnáním s vnitropodnikovou směrnicí normy přirozených úbytků a v závislosti na tom pak inventurní rozdíl zaúčtovat
  - posouzení účetní hodnoty zásob na skladě v porovnání s jejich skutečnou hodnotou a rozhodnutí o případné tvorbě opravných položek či odpisu
- u způsobu B se musí ještě zaúčtovat úprava zásob na skladě, a to buď odúčtování počátečního stavu zásob a zaúčtování konečného stavu zásob podle skladové evidence, nebo pouhým vyjádřením změny stavu zásob

b) Časové rozlišení nákladů a výnosů

- účty časového rozlišení podléhají dokladové inventarizaci, proto se musí u účtů 381 až 385 zkontrolovat (podle analytické evidence), zda souhlasí jednotlivé tituly časového rozlišení se skutečností

c) Dohadné položky

- dohadné položky jsou existující, avšak dosud nepotvrzené pohledávky a závazky
- je znám účel i období, ale není známa přesná částka → není externí účetní doklad (např. nevyfakturované ale uskutečněné dodávky služeb)
- v následujícím období se pak účtuje již o částce potvrzené a případný rozdíl je nákladem či výnosem tohoto období
- účty 388 a 389

d) Rezervy

- v rámci inventarizace je třeba zkontrolovat, zda je potřeba provést tvorbu konkrétní rezervy a zda u již vytvořených rezerv stále trvají důvody pro jejich existenci
- např. zákonné rezervy – tvorba 552/451, čerpání 451/552

e) Kurzové rozdíly

- je třeba vyčíslit kurzové rozdíly u majetku evidovaného v cizí měně (např. valutová pokladna, devizový účet) a dále u pohledávek a závazků (zpravidla z neuhrazených faktur)
- na základě kurzu ČNB k poslednímu dni účetního období
- zjištěné rozdíly oproti dosavadní hodnotě příslušného účtu (např. 211,221,321,311) zaúčtovat jako finanční náklad nebo výnos (563, 663)

f) Opravné položky

- vytvářejí se k majetkovým účtům v případě, že:
  1. skutečná hodnota sledovaného majetku je nižší než účetní hodnota
  2. snížení tohoto majetku není trvalého charakteru
- je nutné dodržovat tyto zásady:
  - opravné položky nesmějí mít aktivní zůstatek
  - tvořit opravnou položku na zvýšení hodnoty majetku se nesmí
  - nelze současně vytvářet rezervu i opravnou položku ke stejnému majetku

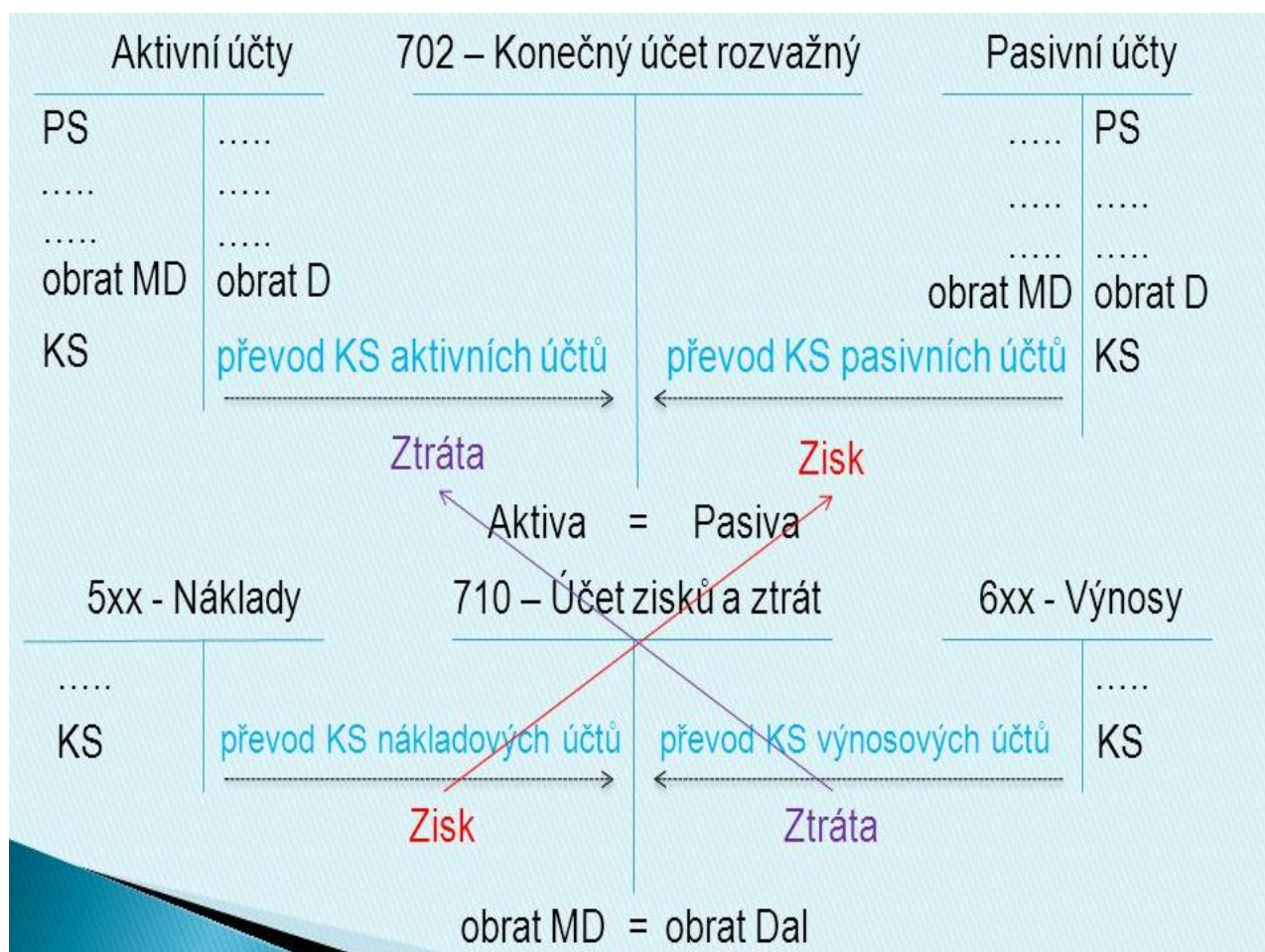
g) Odpis pohledávek

- v případě, kdy se věřitel opodstatněně domnívá, že se jedná o trvalé snížení hodnoty pohledávky → nebude dlužníkem uhrazena
- náklad vzniklý při odpisu pohledávky (účet) je daňově uznatelný pouze v případě, že splňuje podmínky uvedené v ZDP

Uzavření účtů v hlavní knize

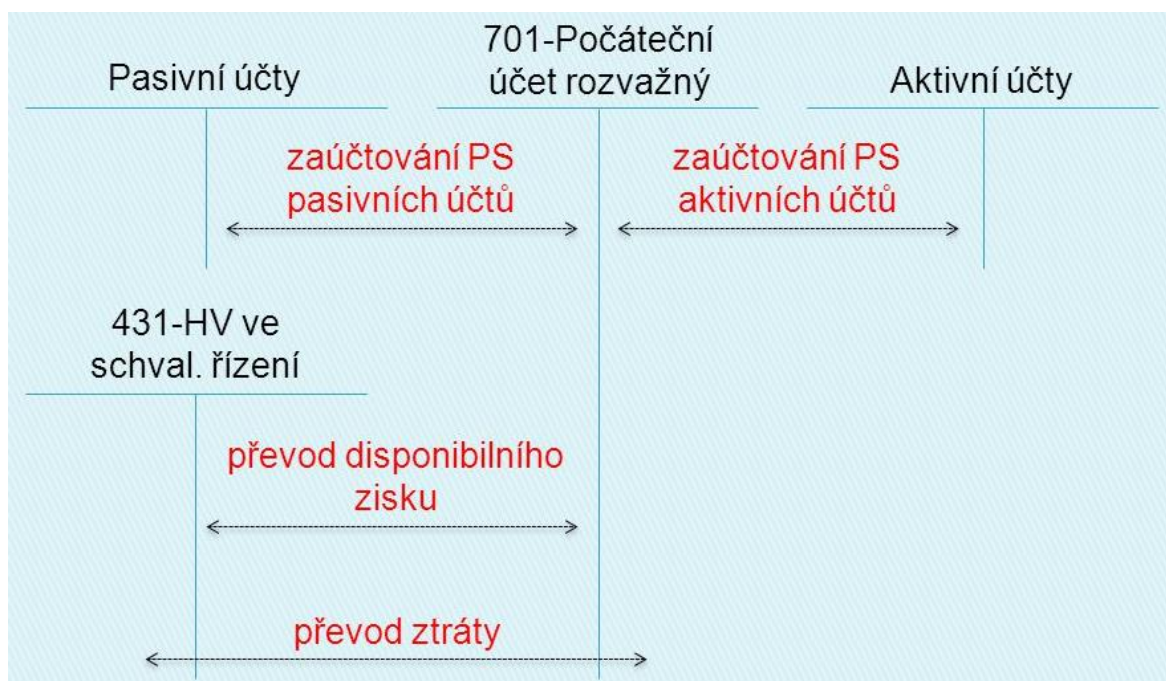
- po zaúčtování všech účetních případů (včetně uzávěrkových) do účetního období následuje uzavírání účetních knih k poslednímu dni účetního období (tzv. rozvahovému dni) – **roční účetní uzávěrka**, rozumí se jí:
  - zjištění obrátů stran Má dáti a Dal jednotlivých syntetických účtů
  - zjištění konečných stavů aktivních a pasivních účtů a uzavření každého účtu, tj. zapsání konečného stavu na slabší stranu účtu a jeho převod podvojným zápisem na závěrkový účet 702 – Konečný účet rozvažný
  - zjištění konečných stavů nákladových a výnosových účtů a jejich účetní převod na závěrkový účet 710 – Účet zisků a ztrát (zde se zjistí výsledek hospodaření členěný na provozní a finanční)
  - zjištění celkového výsledku hospodaření za účetní období na účtu 710 formou rozdílu celkových nákladů a celkových výnosů a jeho převod podvojným zápisem na účet 702 – Konečný účet rozvažný

Převod konečných zůstatků:

Zajištění bilanční kontinuity, tj. otevření účtů na začátku roku

- uzavřením účetních knih za běžný rok jedno účetní období končí, ale současně nové začíná, mezi oběma obdobími je třeba zabezpečit, aby konečné stavy rozvahových účtů k 31. 12. byly převzaty k 1. 1. následujícího účetního období jako počáteční stavy rozvahových účtů v nově otevíraných účetních knihách

Účetní závěrka

- nejdůležitější část procesu účetnictví
- účelem je podávat věrný a poctivý obraz o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví a také o finanční situaci účetní jednotky, aby na jejím základě mohli uživatelé činit ekonomická rozhodnutí

Druhy účetní závěrky

- 1 **Rádná účetní závěrka** – sestavuje se k rozvahovému dni (poslední den účetního období)
- 2 **Mimořádná účetní závěrka** – sestavuje se v mimořádných situacích např. zrušení účetní jednotky bez likvidace ke dni, který předchází vstupu firmy do likvidace nebo do insolvenčního řízení)
- 3 **Mezitímní účetní závěrka** – sestavuje se na vyžádání zvláštních právních předpisů (i během účetního období), účetní knihy se neuzavírají a inventarizace jen za účelem ocenění

Obsah a struktura účetních výkazů

1. Rozvaha
2. Výkaz zisku a ztráty
3. Příloha
4. Přehled o peněžních tocích – Cash Flow
5. Přehled o změnách vlastního kapitálu

1. Rozvaha

= základním zdrojem informací o celkovém stavu a struktuře majetku účetní jednotky

a) Rozvaha v plném rozsahu

- jednotlivé položky aktiv a pasiv jsou označeny velkými písmeny, římskými a arabskými číslicemi
- velké a střední účetní jednotky
- malé a mikro s povinností auditu

b) Rozvaha ve zkráceném rozsahu

- rozšířená – malé bez povinnosti auditu
- základní – mikro bez povinnosti auditu

2. Výkaz zisku a ztráty

= poskytuje informace o nákladech, výnosech a výsledku hospodaření

- výkaz je uspořádán stupňovitě tak, aby umožnil vyčíslit:
  - provozní výsledek hospodaření
  - finanční výsledek hospodaření
  - výsledek hospodaření před zdaněním
  - výsledek hospodaření po zdanění
  - výsledek hospodaření za účetní období
  - čistý obrat za účetní období
- ukončen ukazatelem čistého obratu = součet jednotlivých položek výnosů

3. Příloha

- příloha má stanovený pouze obsah
- má za úkol vysvětlit a doplnit informace obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztráty
- obsah je stanoven v §39 vyhlášky → tato část je povinná pro všechny kategorie
- obsahuje:
  - 1) **obecné údaje o účetní jednotce** (popis účetní jednotky, předmět podnikání, rozvahový den, okamžik sestavení účetní závěrky)
  - 2) **informace o účetních metodách a obecných účetních zásadách**
  - 3) **doplňující informace k rozvaze a k výkazu zisku a ztráty**

4. Přehled o peněžních tocích – Cash Flow

= přehled o peněžních tocích ve firmě, který může být stanoven přímou a nepřímou metodou

- sledujeme ve 3 činnostech:

1. **provozní činnost**
2. **investiční činnost**
3. **finanční činnost**

ukazatel	v cash flow
+ aktiva	–
– aktiva	+
+ pasiva	+
– pasiva	–

Rozsah účetní závěrky

1. **Rozvaha a příloha v plném rozsahu** – musí sestavovat všechny střední a velké jednotky a dále mikro a malé účetní jednotky, které mají zákonem stanovenou povinnost auditu
2. **Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu** – musí sestavovat všechny obchodní společnosti; pro ostatní účetní jednotky pak platí stejná kritéria jako u bodu 1
3. **Výkazy ve zkráceném rozsahu** – sestavují všechny ostatní účetní jednotky (pokud samy dobrovolně nerozhodnou jinak)
4. **Rozvaha ve zkráceném rozsahu** – má od roku 2016 dvě verze – **základní a rozšířenou**

Ověření účetní závěrky auditorem

- auditor – **nezávislá osoba**, zapsaná v seznamu Komory auditorů ČR
- vymezuje §20 Zákonu o účetnictví
- podle něj mají povinnost auditu:
  - a) **velké a střední účetní jednotky**
  - b) **malé účetní jednotky**, které jsou **akciovými společnostmi**, pokud v účetním období, za něž se účetní závěrka ověřuje a v účetním období bezprostředně předcházejícím dosáhla nebo překročila alespoň jedno z níže uvedených kritérií:
    - aktiva celkem překročila 40 000 000 Kč
    - roční čistý obrát byl vyšší než 80 000 000 Kč
    - průměrný přepočtený stav zaměstnanců byl vyšší než 50
  - c) **ostatní malé účetní jednotky** (např. společnosti s ručením omezeným), pokud v účetním období, za něž se účetní závěrka ověřuje a v účetním období bezprostředně předcházejícím dosáhla **minimálně dvě** z kritérií v bodu b